

TÉNYEK és LÉNYEG rovat

hírek a tudomány világából

Dr. Túri Anna

Sokáig elfogadott tudományos álláspont volt, hogy gyermekkorban nem léteznek hangulatzavarok, köztük a depresszió sem. Azonban az 1970-es évektől számos olyan kutatás indul, melyek megalapozták az erről szóló mai tudásunkat. Ma már nincs kétségünk a gyermek és serdülőkori hangulatzavarok létét illetően, sőt, tudjuk azt is, hogy a felnőttkorban hangulatzavarral diagnosztizáltak többsége az első depressziós epizódját 18 éves kora előtt tapasztalta.

A major depresszió előfordulási gyakorisága gyermekkorban 1-2%, serdülőkorban 3-8%-ra nő. (2) Ennek ellenére a fellépő tüneteket a felnőttkori depresszióról szóló ismereteink és ezekre alapozott hibás prekonceptióink miatt könnyen félreérthetjük. A gyermekkori hangulatzavarok továbbra is aluldiagnosztizált kórképeknek számítanak hazánkban, noha jelentőségük sem egyéni, sem társadalmi szinten nem vonható kétségbe.

Dr. Baji Ildikó, a hazai gyermek- és serdülőkori depressziókutatás egyik fontos alakja a „**Gyermekkori hangulatzavarokról, különös tekintettel a gyermekkori depresszióra**” című értekezésben a téma számos lényeges aspektusára felhívja figyelmünket (1):

1. A **diagnosztikus kritériumok** között a felnőttektől eltérően az **irritábilis** hangulat („amikor a gyermek indokolatlanul veszekedős, vitatkozós, teljesen hétköznapi kérésekre is dühösen, hevesen reagál”) is ugyanúgy szerepel, mint a (felnőttkori depresszióra is tipikus) alacsony fekvésű hangulat.
2. A tünetek változatossága annyira jellemző, hogy a diagnózisalkotás során gyakran számos **differenciáldiagnosztikai kihívással** találkozunk. Az ADHD (figyelemhiányos hiperaktivitási zavar) gyakran merül fel **fiatal fiúk** esetében, hiszen esetükben a depresszió egyik vezető tünete az irritábilis hangulat, mely gyakran markáns viselkedésváltozással

társul. Ha emellett koncentrációs, tanulással kapcsolatos nehézségek is megjelennek, joggal merül fel a kérdés, vajon elsősorban hangulati, vagy fejlődési oldalról érdemes megközelíteni a problémát? Tovább színesíti a képet, hogy a terápiás segítségben nem részesülő, eltérő fejlődésneurológiai állapottal élők között is gyakran jelentkeznek másodlagosan depresszív/szorongásos tünetek. **Fiatalabb lányok** esetében a fentiekhez hasonló kihívást jelent a szomatikus háttérrel nem magyarázható különböző „fájdalom-szindrómák” gyakori jelenléte (hasi panaszok, végtag- és fejfájás), és a hangulati probléma azonosítása ezek hátterében.

3. „A depressziós epizódok hossza gyermek és serdülőkorban átlagosan 7-9 hónap kezeletlenül, mely adekvát kezeléssel közel 4 hónapra csökkenthető. Egy hosszú távú utánkövetéses vizsgálat alapján tudjuk, a **depressziós epizódok 18 éves kor alatt a leghosszabbak**, míg az öngyilkossági kísérletek száma serdülőkorban a legmagasabb, szemben a fiatal felnőttkori és a felnőttkori gyakorisággal.”

4. „A depressziós tünetek és a klinikai depresszió fokozott rizikótényezői az öngyilkos magatartásnak, mely a serdülők harmadik leggyakoribb halál oka. (...) **A kezeletlen hangulatzavarok a legfontosabb rizikófaktorai a szuicidiumnak.** A (többnyire kezeletlen) hangulatzavar előfordulási gyakorisága szuicid áldozatok között 60-85%. Gyermekkorban a befejezett szuicid kísérletek aránya jóval kisebb, mint serdülőkorban. Ennek oka a kognitív éretlenség és a kivitelezési képtelenség. Serdülőkorban a fiúk 4-szer gyakrabban követnek el befejezett szuicidiumot, lányok esetében a kísérletek aránya sokszorosa a fiúkénak”

Források

(1) Gyermekkorai hangulatzavarokról, különös tekintettel a gyermekkorai depresszióra
Baji Ildikó, Kiss Enikő, Kapornai Krisztina

(2) Kapornai K, Vetró Á: Hangulatzavarok in Balázs J, Miklósi M, editors: A gyermek és ifjúkor pszichés zavarainak tankönyve. Semmelweis Kiadó, Budapest 2015.

Vadaskert Alapítvány
Vadaskert Gyermekpszichiátriai Kórház és Szakambulancia
www.vadaskert.hu
www.vadaskertem.hu

Kérjük, adója 1%-ával támogassa a Vadaskert Alapítvány működését!
Adószámunk: 19007191-1-41